

تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای سیاست‌های مقابله با کووید ۱۹ در کشورها

تفاوت زیادی در چگونگی و میزان شیوع کروناویروس و روش‌های مواجهه در کشورهای مختلف وجود دارد. برخی در طول این زمان سپری شده تنها موارد محدودی ابتلا داشته‌اند ولی برخی دیگر در همین مدت شاهد شیوع سهمگین ویروس بوده‌اند. البته آمارهای منتشر شده در مورد میزان شیوع یا حداقل چگونگی و زمان آغاز شیوع مبهم است چرا که برخی کشورها در انجام تست‌های تشخیصی و قابلیت کمی و کیفی آن ضعیف هستند و یا در گزارش موارد ابتلا و مرگ، شفاف و سریع نیستند. ۴۷ کشورهایی که موفقیت چشمگیری در مهار شیوع کروناویروس و تخفیف و کنترل آن داشته‌اند غالباً از کشورهایی هستند که در سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۳ تجربه شیوع ویروس سارس یا در سال‌های بعد تجربه شیوع ویروس مرس را داشته‌اند و به همین دلیل برنامه‌ریزی‌های خوبی برای آمادگی از قبل داشته‌اند و توانسته‌اند ظرفیت‌سازی در حکومت و توانمندسازی مردم را به خوبی پیش ببرند به طوری که همین حافظه تاریخی بحران بوده که احتمالاً منجر به ظرفیت حکومتی چابک‌تر، آمادگی بهتر جامعه و تمایل بیشتر و حتی داوطلبانه مردم به پیروی از محدودیت‌های تحرک اجتماعی و زندگی روزمره برای جلوگیری از شیوع عفونت در این کشورها شده است. ۴۷

در ابتدای این پژوهش به قلم دکتر ولی اله وحدانی نیا، دانش آموخته دکترای سیاست گذاری عمومی دانشگاه تهران آمده است:

مرور تجربه و عملکرد کشورهای درگیر در بحران کرونا، نشان می‌دهد که تفاوت زیادی در چگونگی و میزان شیوع کروناویروس و روش‌های مواجهه در کشورهای مختلف وجود دارد اما، دو الگوی عملکردی موفق و چشمگیر را نشان می‌دهد که در عین حال با ظرفیت‌ها و آمادگی از قبل این کشورها ترکیب شده است:

یکی، رویکرد بشدت سختگیرانه و قرنطینه‌سازی ایزولاسیون جمعی که مبتنی است بر مسدود کردن مسیرها و ارتباطات اجتماعی و قرنطینه اجباری به همراه تحرک گسترده اقدامات پزشکی و به طبع تعطیلی فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی.

دیگری، رویکرد فاصله‌گذاری اجتماعی با محوریت بیماری‌یابی فعال و انجام آزمایش گسترده، تشخیص و درمان و قرنطینه

موارد که به این ترتیب دولت این امکان را فراهم می‌کند تا کارها تعطیل نشوند و زیان اقتصادی به حداقل برسد.

در هردوی این موارد؛ همکاری، پشتکار، نظم‌پذیری، مشارکت و همراهی آگاهانه مردم چشمگیر و از دلایل موفقیت نسبی تا کامل کشورهای مثل کره جنوبی، چین، سنگاپور و آلمان در مقابله با کرونا بوده است.

مقدم بر این‌ها، مهم‌ترین فاکتور موفقیت برخی کشورها آمادگی از پیش بوده است. همان‌گونه که تجربه چین در بحران سارس به سازماندهی قوی و آمادگی برای چنین بحرانی منجر شده بود، کره جنوبی نیز از سال ۲۰۱۵ که اخبار و رخدادهای مربوط به ویروس مرس در جهان پخش شد، تخصیص بودجه و مطالعات و تجهیز شبکه آزمایشگاهی را در دستور کار داشته که نتیجه آن باعث شد تا آمادگی پایه و پژوهش شده راجع به نه‌تنها ویروس مرس که موارد مشابه را داشته باشد و با سرعت عملی که نشان داد صدمات کمتری از غافلگیری در چنین مواردی را متحمل شود. بعلاوه، نقش توسعه‌یافتگی، چشم‌انداز گسترده سلامت عمومی و نظم و انسجام سیستم سلامت نیز بسیار تعیین‌کننده بوده است. مورد آلمان نیز مثل کره جنوبی قابل توجه است که با داشتن سیستم سلامت منظم و پیشرفته در کنار اعتماد و همراهی مردم و البته میانگین سنی پایین جمعیت، به صورتی گسترده اقدام به آزمایش و شناسایی موارد تماس کرده و عملکرد موفق‌تری در کنترل بحران و تأثیرات آن داشته است.

اما آنچه تحقق چنین موفقیتی را تضمین می‌کند منطق حکمرانی پشت آن است که به‌رغم تفاوت نظام‌های حکومتی و ساخت اجتماعی و فرهنگی کشورهای مختلف مثل چین و کره جنوبی و سنگاپور و آلمان و...، مشابه است: یعنی نوعی یکپارچگی که با انسجام سیاستی در حکومت و همگرایی و همراهی عمومی جامعه معرفی شده و لازمه کار با مسائل و بحران‌های عمومی پیچیده و بگرنج است.

این در حالی است، که از گذشته در خصوص حکمرانی مسائل عمومی ایران چالشی ملموس در منطق یکپارچگی وجود داشته است که بخصوص در مواجهه با مسائل سلامت عمومی مشهود است به‌طوری‌که، حتی بعد از انتشار دیرهنگام خبر شیوع کرونا در ایران، وضعیت غافلگیری در تصمیم و عمل مشهود بود و به‌ویژه در سطح حکمرانی بحران کرونا آشفتگی چندی مشاهده شد که احتمالاً همین مشاهدات نیز به واگرایی مردم از اهداف سیاستی مهار شیوع کرونا بیشتر دامن زد تا اینکه نهایتاً با محوریت رئیس‌دولت انسجامی هرچند ناکافی شکل گرفت و اقداماتی برای مهار پیشروی بحران در پیش گرفته شد. درهرحال، تا شواهد محکمی از فروکش کردن و دفع مؤثر بحران دیده نشود لغو اقدامات و تدابیر انسدادی اتخاذ شده قبلی بدون یک راهبرد بیماری‌یابی فعال و انسداد خوشه‌ای موارد شیوع، ممکن است خطر تشدید شیوع را به دنبال داشته باشد که با چنین فرضی هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی مضاعفی خواهد داشت.

همان‌طور که سازمان جهانی بهداشت توصیه می‌کند؛ در نبود واکسن، بهترین گزینه برای کشورها این است که از مرحله واگیری گسترده، به مرحله واگیری قابل کنترل و ثابت یا واگیری پایین برسند تا آنگاه بتوانند شیوع ویروس و تأثیرات بحرانی آن بر حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی را مدیریت کنند. از همین رو، این گزارش عملکرد کشورهای

مورد مطالعه را در سه مرحله آمادگی از قبل، مقابله با بحران و خروج از بحران از منظرهای مختلفی چون مدل حکمرانی، رویکرد سیاستی و اقدامات و ابزارهای سیاستی بکار گرفته شده مورد بررسی قرار داده و با همین چارچوب بندی به ارائه توصیه‌های جهت دستور کار سیاستگذار می‌پردازد.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این پژوهش، روی لینک زیر کلیک کنید.